

ТОШКЕНТ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

ОҚШОМИ

Газета 1986 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 217 (6. 108) 1986 йил 20 сентябрь, шанба Баҳоси 3 тийми

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 18 сентябрь кунин билиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг халқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоқларида иш ҳақи системасини такомиллаштириш ва уни меҳнат коллективлари ишлаб топган маблағлар ҳисобига ошириш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш чоғида юзга келадиган вазифалар муносабати билан меҳнат коллективларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига мурожаат этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Сиёсий бюро ана шу муҳим тадбир тегишли тармоқлардаги барча ҳодимларнинг жуда актив иштирокида амалга оширилиши, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга, ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва маҳсулот сифатини яхшилашга, ҳалол ишлабдиган ҳодимларнинг рағбатлантиришга, иш ҳақининг меҳнат миқдори ва сифатига қатъий боғлиқлигини таъминлашга изчил амал қилинишга брдам бериш лозим, деб яна бир қарар таъ-

кидлади. Меҳнаткашлар иш ҳақи системасини қайта қуриш юзасидан белгиланган тадбирларни тушуниб қўтиб олишлари, ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ўн иккинчи беш йиллик вазифалари муваффақиятли бажарилишини таъминлашлари ишонч издор этилди. Сиёсий бюро Улуғ Батан уруши қатнашчиларига ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар жорий этишни мақсадга мувофиқ деб топди. Шу муносабат билан умумий касалликлар тубайли инвалид бўлиб қолган Улуғ Батан уруши қатнашчиларига ўз квартираларини илгирчи учун сотиб олаётган ёлғиз қийматини эллик процент арзонлаштириш, Батанин хўма қилиш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг хотинлари ва ота-оналари учун, улар олаётган пенсиядан қатъий назар, уй-йўли, ёлғиз ва қўммунал хизмат ҳақи тўлашда худди ана шундай имтиёз белгилан назарда тутилмоқда.

Сиёсий бюро меҳнаткашларнинг КПСС XXVII съез-

ди адресига юборган ёзма ва оғзаки мурожаатларини қўриб чиқиш якунларини муҳокама қилди. Бу иш чоғида граждандарнинг, мазмунини аввало жамиятимиз ҳаётида рўй бераётган катта ўзгаришлар, Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини совет халқи қўлаб-қувватлаши билан боғлиқ бўлган кўпдан кўп мурожаатлари қўриб чиқилди. Шу муносабат билан съезд почтасида Давлат планларининг бажарилишига ҳалал бераётган нарсалар қаттиқ танқид қилинди, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ҳўжалик механизмни қайта қуриш, социалистик демократия, ўз-ўзини бошқариш принципларини ривожлантириш, ҳўжасизлик, бюрократизм, ичкиликбозлик, социалистик интизом ва қўнучиликнинг бузилишига қарши курашни қўчайтириш масалалари ўтириб қилиб қўйилди. Меҳнаткашлар ўртага қўйган энг муҳим масалалар партиянинг раҳбар органлари томонидан оператив қўриб чиқилди, бу маса-

лалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди, зарур топшириқлар берилди. Сиёсий бюро иттифокдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига съезд почтаси билан ишлаш тажрибасини ҳисобга олиб, аҳолининг асосли шикоятларини ва таънидлий муҳоказаларини юзга келтираётган сабабларни йўқотишга қаратилган кўч-ғайратларни активлаштириш, тегишли масалаларини бевосита жойларнинг ўзидан аҳоли оперативроқ ҳал этиши, меҳнаткашларнинг ҳал ҳатларини қараб чиқиш ва уларни қабул қилишни ташкил этишдаги камчиликларни сойиқадамлик билан бартараф этишни таъкид қилди.

Сиёсий бюро ўртоқ Н. В. Тализанининг Хитой Халқ Республикасига савфари, унинг ХХР раҳбар арбоблари билан учрашувлари ва суҳбатлари якунлари тўғрисидаги ахборотини муҳокама қилиб, ана шундай алоқалар ички мамлакат ўртасидаги муносабатларни практикасига тобора кўпроқ кириб бора-

ётганлигини ва бу мамлакатлар ўртасида турли соҳалардаги ўзаро фойдали ҳамкорликни ўзини олган формалар негизида ҳам ва янги, яна ҳам истиқболли формалар қидириш йўли билан ҳам активлаштиришга хизмат қилади, деб таъкидлади. КПСС XXVII съездида белгиланган йўлга мувофиқ, Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Совет — Хитой муносабатлари бизнинг халқларимиз, тинчлик ва социализм иштини мустақамлаш манфаатлари йўлида яхши қўшничилик тусини олиши учун ўзига боғлиқ ҳамма ишларни қилавериши таъкид қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия XXVII съезди қарорларини, мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётининг ташқи сиёсий йўлини амалга оширишнинг энг муҳим йўналишлари юзасидан КПСС Марказий Комитети йўл-йўриқларини рўбга чиқаришнинг бошқа муҳим масалалари ҳам қўриб чиқилди.

Замондошимиз

Ишонч даъвати

Чехрасидан самимийлик балиқиб турган бу қизнинг суратига нигоҳи тушган ҳамоноқ зукко газетхонга унинг ким бўлиб ишлаши равшан бўлган бўлса керак. Лаббай... Шундай... дейсизми. Биз ҳам шу фикрда эдик. Дарҳақиқат, Дилфуза Мирзеева шахримиздаги касаначилик фабрикасида ишлайди. Унинг сўзича «Меҳнат феолиятини бошлашга ҳали кўп вақт бўлгани йўқ». Шу босданам, уни суратга тушириш учун борган фотомуҳбиримизни анча мушкул аҳволда қолдирди. Чўнчи, Дилфуза фотоаппарат объективига локал бир лаҳза нигоҳ ташлаш ҳам рўйхушлик бермади. «Ахир, мен фабрикага неча [ваҳоланки, бу ерда ишлаётганимга] ўн йилдан ошган бўлсам ҳам» келган бўлсам. Мега энди, бошқа тажрибали ва пешқадам тикучлар турган қонда мен суратга олинишни керак экан деган сўзларни унга юксак ишонч билдириб, КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. Коллектив, коммунистларнинг ишончи уни янги марралар сари илқолантириб, ғайратига-ғайрат, меҳнатига шавқ уйғотмоқда.

Аммо у ўзининг қатъий фикридан қайтмади. Шунда фотомуҳбир факултодда аjoyиб ҳийла ишлатди. «Майли, бўлмасам келгуси савфари суратга тушарсиз», дея тикучни билан хайрлашди. Ҳеч нарсадан беҳабар Дилфуза тикуч машинаси ёнига бориб ўтирди-да, ишга киришди. Худди шунинг кўзлаган фотомуҳбир ортага қайтди ва «Дилфуза» деб уни исминини айтиб қақчирди. У овоз эшитилган томонга қаради. Бу лаҳзадан унинг қанчалик унумли фойдаланганини ўзини қўриб турибсиз.

Илгор тикучни қўндалик топшириқларини ортиги билан адо этмоқда ва айна пайтада халқ хўжалиги институтининг кибернетика факультети кечки бўлимида таҳсил олмоқда. Яқинда фабрика коммунистлари унга юксак ишонч билдириб, КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. Коллектив, коммунистларнинг ишончи уни янги марралар сари илқолантириб, ғайратига-ғайрат, меҳнатига шавқ уйғотмоқда.

Т. Каримов фотоси.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Краснодар ва Ставрополь ўлкалари меҳнаткашлари билан учрашувлари ҳақида расмий хабарлар ҳамда ўртоқ

М. С. Горбачевнинг Краснодар ўлкаси партия активи билан учрашувда сўзлаган нутқи эълон қилинган.

Машгулотлар тугади

Тошкент Олий партия мактабининг партия, совет ва идеология кадрлари малякасини ошириш факультетига янги ўқув йилида биринчи тингловчилар гуруҳи си машгулотлари тугади. Уларнинг составида Ўзбекистон, Тожикистон, Туркменистон республика ва област газет-журналири редакторларининг ўринбосарлари ҳамда бўлим мудирлари, шаҳар, район газеталарининг редакторлари, республика, област телевидение ва радиоэшиштириш комитетлари раисларининг ўринбосарлари, бош редакторлари бор эди.

Машгулотлар чоғида партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленумининг қарорлари асосида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг жадаллаштириш проблемалари, ҳозирги босқинда партия ташқи ва ички сиёсатининг асосий масалалари ҳамда йўналишлари ўрганиб чиқилди.

Тингловчилар орттирилган иш тажрибалиларини бир-бирлари билан баҳам қўрдилар. (ЎЗТАГ).

Янгичасига ишлайлик кеча

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг кўп нусхали газеталар редакторларининг қайта қўриш ва социализм ривожланишини жадаллаштириш масалалари бўйича кўп нусхали мабуот чиқаришнинг самарадорлиги ва таъсирчанлигини ошириш масалаларига бағишланган семинар-кеңгаш бўлиб ўтди.

Семинар-кеңгаш қатнашчилари фикр алмашдилар, иш тажрибалиларини ўртоқлашдилар, кўп тиражли газеталар коллективларининг иштини яхшилашга қаратилган тақлифларни баён этидилар. Сўнгра «Тошкент оқшом» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси журналистлари билан учрашув бўлди.

Семинар-кеңгаш қатнашчилари ҳузурда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари А. В. Гончарова сўзга чиқди.

Келинг, суҳбатлашайлик ГАЗЕТХОН— ГАЗЕТА— ГАЗЕТХОН

Редакциянинг амалий учрашувлар давра столи атрофида бўладиган навбатдаги суҳбат ана шу мавзуга бағишланади. Бу суҳбатда ҳар бирингиз иштирок-этишингиз мумкин.

Ҳил бошидан бери то шу кунга қадар редакцияда сизлардан 15 мингдан зиёд хатлар келди. Оқшомхонлар ўзларини ҳақонга солаётган масалалар ҳақида ёздилар, тақлиф ва илтимослар билан мурожаат қилдилар. Ўз материалларини баёнидир билга юбордилар. Газета уларнинг ана шу мактубларининг ҳамма-сини ўз эътиборидан четда қолдирмасликка интиломоқда. Газетхонлар билан алоқани янада мустақамлаш мақсадида «Тошкент оқшом» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг жамоатчилиги редакцияни ташкил этилди. У ҳар кун телефон орқали бизларга мурожаат қилаётган кишиларнинг жуда кўп саволларига жавоб бермоқда.

Бирок юзма-юз, очиқчасига дил сўзларини айтганга нима етсин! Ана шу мақсада сиз, азиз газетхонлар билан биз, редакция ходимлари бир жойга тўпланишга қарор қилдик.

1987 йилда газетда қандай масалалар кўтарилиши керак, биз ҳаммамиз қандай қилиб қайта қўриш ишларига қатнашимиз, КПСС XXVII съезди қарорларининг ҳаётга тадбиқ этиш ишига ўзимизнинг конкрет ҳиссамизни қўиш, шаҳар социал ва иқтисодий ривожланиш проблемаларининг қандай қилиб ҳал этишимиз ва биринчи навбатда бу масалаларни ҳал этиш учун нималар қилишимиз зарурлиги тўғрисидаги шу ва бошқа кўплаб саволлар редакциянинг амалий учрашувлар давра столи атрофида бўлади.

Редакциянинг амалий учрашувлар давра столи телефонлари 33-90-42, 32-53-66. Яна бир бор эслатиб ўтаемиз: учрашув шанба кунин, 4 октябрда бўлади.

«Газетхон — газета — газетхон»

АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР ДАВРА СТОЛИ АТРОФИДА

БАҲС ҚАТНАШЧИСИНING ОЛКАТАСИ

1. Фамилиянгиз, исмингиз, отангизнинг исми.
2. Иш жойингиз ва касбингиз
3. Неча йилдан бери «Оқшом» газетаси обунасисиз?
4. Алоқа бўлими индекс қўрсатилган ҳолдаги уй адресингиз ва телефон номерингиз

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТИМИЗ— ЎН ИККИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИККА

Бир корхона янгиликлари

Партком эътиборида

Буюртмаларни ўз вақтида етказиб бериш масаласи «Среднеазиат» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг қўриб чиқилди. Бирлашма бош директори ишлаб чиқариш масалалари бўйича ўринбосари Н. В. Мостовой маҳсулотлар тайёрлаш ва уни буюртмачига ўз вақтида етказиб бериш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳисобот берди.

Партком йиғилишида де-

ярли барча цехларнинг бошқарилиши ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш, буюртмаларни ўз вақтида бажариш учун нималар қилинаётгани ва бу йўлдаги мавжуд камчилик ва нуқсонлар ҳақида гапирдилар. Бирлашма коллективи Чернобыль атом электр станцияси, Нократупроқ, шунингдек чет эл буюртмаларини тўла-қў-кис адо этишга ҳаракат

қилипти. Корхона партия комитетининг секретари А. В. Перешкин йиғилишга яқун ясаб ҳозиргача эришилган озми-кўлими ютуқлар ҳали қийфа эмаслигини, буюртмаларнинг афло сифатли ва ўз вақтида етказиб бериш ишига эътиборини янада қўчайтириш, айнаиса маҳсулот сифатини кескин яхшилаш зарурлиги ҳақида, цехларнинг меҳнат коллективлари олдида турган вазифалар ҳақида сўзларди.

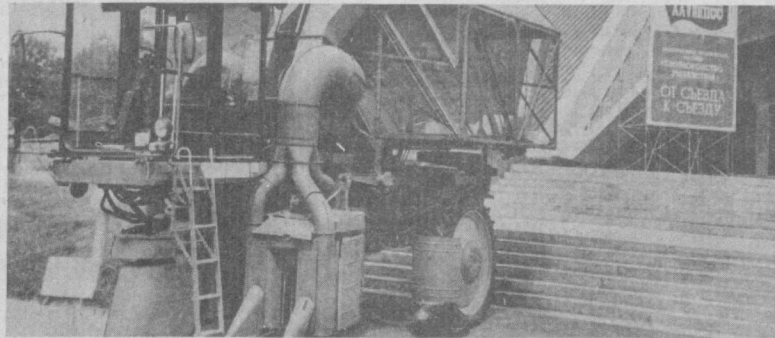
Мурожаатнома асосида

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатнома ситга жавобан «Среднеазиат» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда корхона меҳнат коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақага яқун чиқарилиши янги низомини иш-

лаб қилди. Маълумки, Мурожаатномада мусобақанинг баъзи формалари эскириб қолганлиги, замон талабларига мос келмаётгани, шунингдек мусобақани ҳар қандай расмийликдан халос қилиш, унга чинакам илҳом, жанговарлик руҳини бахш этиш, алоҳида қайди эътиб ўтилган эди.

Шуни ҳисобга олиб, бир-

лашмада мусобақага яқун ясаётганда энг аввало коллектив буюртмаларни қанчалик тўла-қўкис бажариш, ижодий активлик даражаси, рационализаторлик ва иxtиروحчилик тақлифларини жорий этгани ҳамда жамоат фаолиятидаги активлиги каби омиллар ҳисобга олинадиган бўлди.

Пахта териш комбайнлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Ташсельмаш» заводи конвейеридан ҳозир турли маркадаги «загнори кема»лар тушириб олинапти. Шулардан бири янгича толали пахта теришга ихтисослашган «14ХВ-2,4Г» марка пахта териш машинасидир. Бу машинада механизатор учун барча қўлайликлар

яратилган. Герметизациялаштирилган кабинаси ҳайдовчини чағ ва шовқиндан яхши муҳофаза қилади.

СУРАТДА: республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намоиш этилаётган «14ХВ-2,4Г» маркали пахта териш комбайни.

«Пахтакор» Марказий стадионда яна қувончли воқеалар бўлди. Узунликка сакрашда Арманистон терма командасининг аъзоси Роберт Эммиан 8 метр 37 сантиметр натижага қўрсатиб, аввалги Спартакиада

да рекордин бирданга 31 сантиметрга яхшилашга муваффақ бўлди. Қозогистон терма командасининг аъзоси Ольга Турчак эса баландликка сакрашда 2 метр натижага қўрсатиб, аввалги Спартакиада рекордин 3 сантиметрга яхшилади. Узунликка сакраш секторига бахс ниҳоятда қизиқарли бўлди. Фақат сўнгги уринишлардан кейингина голий ба савриндорлар аниқланди. Умумий якунда аввалги Спартакиада

рекордин тақдорлаган РСФСР терма командасининг вакили Леонид Волошин кумуш медаль билан тақдирланди. 8 метр 2 сантиметр натижага қўрсатган грузиялик Вахтанг Мишавилига бронза медали топширилди. Баландликка сакраш мусобақаларида 1 метр 92 сантиметр маррани забт этган белоруссиялик Елена Чайковская кумуш медаль сойиб бўлди. Ленинградлик Елена Турчина

Планга қўшимча гидропресслар

«Агропромремонт» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба-механика заводининг гидропресс цехида янги бошдан бери ишлаб чиқарилиб, реализация қилинган гидропресслар

3 мингтага етди. Бу топшириқда белгиланганидан 30 та орттирди. Ўзининг иш сифати ва техник қўрсаткичлари жиҳатидан чет элдан энг яхши гидропресслардан қилинмайдиган бу маҳсулотнинг коллектив ҳозир жаҳоннинг йиғирмага яқин мамлакатига экспорт қилапти.

Цех коллективини ўртасида ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини мўддатдан аввал бажариш учун мусобақа кенг қўлчол этилди. Ишчилар маҳсулотининг сифат қўрсаткичларини яхшилаш, таннарихнинг арзонлаштириш режасининг афр бериб ишламоқдалар.

Қурилиш майдонларида

Ғайрат кўрсатиб

Тракторсозлар турар жой массивида тўққиз қаватли 221-урили катта ётоқхона қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилапти. Бу объект қурилишида 159-қурилиш трести 8-қурилиш бошқармасининг Жўрабой Хусанхўжаев ва Борис Данилкин бошчилигидаги бригадаларнинг аъзолари ғайрат кўрсатилапти.

Июналда коллективда брий гада пудрати жорий этилган, мусобақа яхши йўлга қўйилган. Шу тубайли объектдаги иш чакни кетмаляпти. Хозир қурувчилар бинонинг гўртинини қаватида констру-

цияларни монтаж қилишяпти. Бригадаларнинг аъзолари илгори илгори усуллари билан фойдаланиш ҳисобига қўндалик топшириқни мунтазам ошириб бажарилапти. Энг муҳими иш сифати яхшиланмоқда. — дейди 8-қурилиш бошқармаси кадрлар бўлимининг бошлиғи Х. Исмолова. Ж. Хусанхўжаев бошчилигидаги бригаданинг Р. Нисомидинов, Н. Калпакова, Б. Данилкин етакчилигидаги бригаданинг Р. Барсенов, Д. Винокуров каби ишчилари ҳозирнинг ўзида октябрь ойи ҳисобига ишлашяпти. М. ФЕЛДМАН.

Яна учрашгунча хайр, дўстлар!

19 сентябрь кунин Самарқандда совет ва афрон ишлари дўстлик фестивали ниҳоясига етди. Беш кун давом этган фестиваль йигит ва қизлар учун чинакам байрам бўлди. Завод цехларида ва студентлар аудиторияларида, қўчалар ва майдонларда фестивал меҳмонлари қувончли учрашувлар, табассум ва гуллар, дўстона қўл олишувлар билан қўтиб олиндилар. Самарқандда фестиваль қатнашчилари қадимий шаҳарнинг тарихий ва меъмо-

рий ёдгорликлари билан танишдилар. Навойларнинг бу ерда ўтказилган республика конкурсида йигит ва қизлар машҳур Самарқанд ноиларини тайёрлаш силари билан ошно бўдилар. Ўш афгонистонликлар Совет Иттифоқидаги тенгшолари билан биргаликда област совхозларидан бирини пахта теримида қатнашдилар. Июналда мамлакат ишларининг анжумани фестивал қатнашчиларининг катта байрам концерти билан ниҳоясига етди. (ЎЗТАГ).

Спартакиада кундалиги

рекордин тақдорлаган РСФСР терма командасининг вакили Леонид Волошин кумуш медаль билан тақдирланди. 8 метр 2 сантиметр натижага қўрсатган грузиялик Вахтанг Мишавилига бронза медали топширилди. Баландликка сакраш мусобақаларида 1 метр 92 сантиметр маррани забт этган белоруссиялик Елена Чайковская кумуш медаль сойиб бўлди. Ленинградлик Елена Турчина

эса бронза медали билан тақдирланди. 42 километр 195 метр масофага марфонча юрши бўйича ўтказилган баҳс РСФСР терма командасининг вакили Рустам Шатиевичнинг ғалабаси билан якунланди. 3 километр масофага тўсқилар оша югуришда украинлик Николай Метюшенко энг яхши натижага қўрсатиб, фехрини шоҳсўпанинг энг юқори поғонасига қўтарилиди.

Биз—Октябрга тенгдошимиз

ҲАҚИҚАТ ЎЗ ЎРНИНИ ТОПАДИ

Журналист тақдирини менга ишлари, қилмишлари, ижодиди ҳақи ҳаёт вақтида афсонага айланган киши билан мулоқотда бўлишдек бахтли ҳақиқатларни бир неча марта ҳаёт этган. Кўпга аjoyиб замонашларнинг сўхбатларининг азуви архивимда сақланиб турибди. Бу одамларнинг ҳаммасини битта ҳаракатли хусусият — ўзлари хизмат қилган ишга бениҳоя садоқат, ўз Ватанига, ўз халқига меҳр-муҳаббат биллаштириб туради.

Мана, таржиман ҳоли қизқарли фактлар ва воқеаларга бой, хотира-ларни аср босибдан бугунги жуда

катта давр бўлагини қамраб олади-ган, тақдирини инқилоб билан, Ўрта Осиёда Совет ҳокимиятини ўрнатиб боғлиқ бўлган яна бир киши билан учрашув. Насриддин Хўжаев Хў-ЖАЕВ партия топиригига мувофиқ социалистик қурилишнинг гоят ранг-баранг, жанговар ҳамда меҳнат уюштурушлари бўлган, Туркистон Компартияси Марказий Комитетининг пропаганда ва агитация бўлимининг мудири, «Туркистон» газетасининг муҳаррири, Ўзбекистон ССР Савдо Халқ Комиссарининг биринчи ўрин-

босари, ВЦСПС Ўрта Осиё бюроси-да, Тожикистон Министрлар Совети ҳузуридаги саноат бошқармаси бошлиғи, Тошкент область ижроия комитети раисининг биринчи ўрин-босари лавозимларида ишлаган...

Биринчи учрашувдан сўнг мен у киши билан яна дийдор кўришиб, сўзларини қайта-қайта тинглашни сабрсизлик билан кутадиган бўлиб қолдим. Узоқ умри давомида кўр-ган-кечирганларидан жуда кўп қи-зиқарли воқеаларни гапириб берган эди у. Яқинда суҳбатдошим ўзининг тўқсон йиллигини нишонлади, ўзи айтганидек, шундан 67 бахтли йилини

Ленин партияси сафларида ўтказди. Насриддин Хўжаевчи юбилейини ўлкада Совет ҳокимиятини ўрнатган ўз дўстлари даврасида нишонлади. Кўпга салмиқий истаклар билдирилди. Ушанда ҳали бардам-бақувват юбиллар ўзининг туғилган кунини сўнгги марта ўтказиб қолган эди. Қимматли ҳаёлига ҳам қолмаган эди. Орадан атиги бир неча кун ўтиши биланок у ҳаётдан қўз юмди. Магнит-тофон лентаси унинг кунюни, опти-мизмга тўла овозини сақлаб қолди.

Мана, у билан ўтказган сўнгги суҳбатимнинг азуви.

маган бўларди. Кейинги йилларда айнаси-ра, раҳбар кадрларини танлаш, тарбиялаш ва жой-қойига қўйишда қандай қамчиликларга йўл қўйилган бундан икки йил муқаддам пленум минбаридан туриб оқиб-ойдин айтилди, сўнгра бу қамчиликларни тузатиш юзасидан катта ва машаққатли иш бошланди.

Шунда мен 1931 йилнинг жазирама куни-ни, Совет Ўзбекистонининг биринчи президенти Иўлдош Охунбоев билан биргаликда янги қолхозлар тузилаётган Хоразмда бўлганимни эсладим. Иўлдош ака ота-бобоси деҳ-қон ўтган одам. У баланд бўйли, қотмадан келган киши бўлиб, эски тўн ва дўппи кийиб юрарди. Одамларга мурожаат қилаётган ҳам, ҳатто энг жиддий масалаларни муҳомада қилаётган ҳам ҳазил-мутабоа қилишни билар, салимий табасум унинг чинакам фарғоналик-ларга ҳос ажабловур чечмасини ёритиб турар-ди. Қисқаси, у ўзини: танган кишиларнинг ҳаммасининг ишончини қозонган ёқимли одам эди.

Биз билан бирга Хоразмга юборилган одам-лар гуруҳасидан, менга туғилганча, Охун-боев ҳарбийча белги таққан, аслида ҳеч нима-си билан бошқалардан фарқ қилмайдиган бир ёш йигитга алоҳида эътибор билан қарабди. Агар у қандайдир маъруза ўқиса, Иўлдош ака унга пешвоз чиқар, борию оқомчилари чой-хўрлик қилинадиган бўлса, чойни Иўлдош аканинг ўзи дамларди.

Бир гал ўрин келиб қолганда: «Иўлдош ака, сиз бошқалардан кўра бу одамга ишти-тиматингиз катта. Қайси хизматлари учун?» — деб сўрадим. Охунбоев кутилмаганда менга гапим қўларини тикиб, шундай деди: «Э-э-э, Насриддин... Сени ҳали ёшсан, билмай-ман, тушунармикинми... Мен у билан 1919 йилда Фарғонада учрашганман. У қизил ас-карлар отрядига бошчилик қиларди. Бир кун бизнинг активистлар олдига келиб, Эр-ташбойнинг шайхаси қаерга яширинганини сўради. Мен жавоб бердим. Шунда қизил аскарлар йўл кўрсатиб боришларини илтимос қилишди. Шайха тахминан тўхтатиш мумкин бўлган жойга уларни бошлаб бердим, Ленин у ерда ҳеч ким йўқ эди. Шунда омадсизлик-дан жадил чиқиб кетган бу одам мени бир урди. Бошқа қизил аскарлар ёнимни олишди, лекин у, қизил аскарлар командири гоят ту-тоқиб кетган ва қўлгаги кичик қўқимайт унга истаганча ўзини тутиш ҳуқуқини беради, деб ҳисобларди... Мана, тинч давр бошланди, энди у командир эмас, балки олдий ҳодим. Мен эса республиканинг президентиман. Мен у ҳокимият бир одамнинг бошқалар устида ҳеч қандай афзаллик бермаслигини тушуни-шни истамаман. Ани ҳолда нима учун револю-ция қилинди? У ким, мен қамчилигим мўҳим эмас, асосий гап — амалга оширамиз деб бу ерга келган ишчимизда. У ва бошқалар ҳам коммунистнинг шарафи ва виждони ленинча принципларини ўлғатирганига ҳеч қачон йўл қўймаслигини тушунишлари керак...»

Иўлдош ака унингнинг охиригача ана шун-дай — салимий, ҳаракатчан, қалби пок киши, содиқ — ленинчи, олижаноб мураббий бўлиб қолди. Революция уни ҳокимиятнинг теласига олиб чиқди ва у бунинг учун инқилобдан миннатдор бўлиб, революцияни амалга ошир-ган халққа салоҳат билан хизмат қилди. Ушанда янги шаҳарлар ва посёлкалар қу-рамыз, далагларга экин экиамиз, ақлли маши-налар яратамиз, маданият саройлари, кино-театрлар, концерт залларини бунёд этамиз, ҳаммани саводхон қилимиз, ҳар бир киши ди-ложа ёққан ишга таллаб, ҳалол яшайди, қуно-ли меҳнат қилади, мамлакат бойлигини оши-ради, деб ўйлаган эдик. Ичиноралик, оқуш-лик, тамағирлик ва шафқатсизлик ҳаётимиз-дан бутунлай йўқолиб кетадигандек туюлган эди.

Дастлабки беш йилликлар давридаги халқ ижодий гайратининг мислидаси қудратини, Улуғ Ватан уруши йилларидаги матонат, мард-лик ва бегаразлигининг аjoyиб мисолларини

эслайман. Машаққатли уруш йилларида «ме-ники» ва «бизники» тушунчалари бирлашиб юзла бунёд кетган эди. Турли йиллардаги 14 болага бошлана бериб, уларни тарбиялаган темирчи Шомамудов оиласини билардим. Бу ерда битта обинон бир неча тенг бўлакча қан-дай бўлиганини, болалар меҳнатсевар, фи-докор, катталарни, бир-бирларини ҳўрмат қи-лиш руҳида тарбияланганини кўрганман. Темирчининг номи ҳозир афсонага айлан-иб кетди.

Ўзбекистонда бундай хонадонлар қанча эди? Санаб санаганига етиб бўлмайди. Бизда тарбияланган уруш болаларининг қўлчилиги шу ерда қўлиб кетишди, республиканинг тур-ли областларида меҳнат қилишляпти, ўзлари-нинг болалари ва набиаларини тарбиялаш-ляпти. Тошкентдаги Халқлар дўстлиги майдо-нига ўрнатилган ёдгорлик — кекса озгин ўз-бек, унинг хотини ва уларни ўраб турган ач-ча рус, украин, аҳудий, немис, латвишлари таниб олиш мумкин бўлган юз тузилишлари ҳар хил болалар — ҳайкалтарошнинг темирчи Шомамудов ва рафикасининг жасорати ил-ҳомланган ёдгорлик ҳар бир муҳтож ки-шига оғир дақиқаларда ёрдам қўлини чўши-га қодир бўлган халқимиз қаҳрамонлиги ва бегаразлигининг умумлашган образи сифати-да қабул қилинади.

Мана энди мен баъзи бир одамлар учун социалистик қурилиш бунёд этган ва қарор топтирган тушунча қайси босқичда бирдан ў-ғариб қолганини, «меники», «менга» сўзлари «бизники», «бизга» сўзларига нисбатан сал-моқдор бўлиб қолганини ўйлаб турибман. Ҳаётимизда кўп нарса бузилган бугунги кун-да сир эмас. Қўлиб ёшш, порахўрлик, хиз-мат маъқени суниётсизлик қилиш, очиндан-очиқ ўғирлик. Булар республикада, давлат-га қанчалар-қанча зарар етказди! Қандай қи-либ биз буларнинг ҳаммасини ўз вақтида кўра оламдиган?

Албатта, бугунги кунда ҳасрат чениб ўти-ришга вақт йўқ. Ёнг шимариб ишга кири-шиш, аҳволни тузатиш керак. КПСС XXVII съездида, КПСС Марказий Комитети ва Ўз-бекистон Компартияси Марказий Комитети-нинг кейинги пленумларида бу тўғрисида га-пирилди. СССР Олий Совети Президиумининг «Меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кўчатириш тадбирларини тўғрисида»ги Фар-мон таъсирчан тадбирлардан бири ҳисобланади.

Социализмда: «Хар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша» асосий принципини тез-тез эслаб туриш ва турмушта оғишмай таъбиб этиш лозим.

Бугунги кунда ишларимиз ҳақидаги ҳақи-қат ўзининг чинакам ўрнини эгаллаётди. Дав-лат ва жамоатчилик назорати сўзга эмас, амалда кўчаиб бормоқда. Барча ишлардаги оқиб-оқинилик ва ошкоралик нормамга айлан-моқда, одамлар ҳақиқат демократизм шариоити да ҳаракат қилмоқдалар. Партия ишчи та-комилишмоқда, биринчи галда коммунистларга, айнаси раҳбарларга талабчанлик ортомқда.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пле-нуми, ўртоқ М. С. Горбачевнинг шу пленумда қилган доклады партия интизом ва тартибни мустаҳкамлашга, ҳўжалик механизмининг тако-милиштиришга қаратилган йўлни дадил амал-га ошираётганини тасдиқлади. Хуллас, вақт тақозосини инобатга олган ҳолда ишчи ленин-ча усул ва услубга мослаб қайта қуриш — унинг рақиблари ва ҳардамаҳай тарафдорлари бунга ҳўжудлиқ қилишди. Ўқини, қатъий назар — амалга оширилиши шарт. Қўйин — вазирами? Тажрибамдан билганимиз, жуда ҳам қўйин. Амалга оширса бўладими? Албатта. Бизнинг социалистик қурилиш тажрибаси, партия тур-муши тажрибаси бунча ишончини қомил этади.

Махсус муҳбиримиз

Вил. НИЕЗМАТОВ ёзиб олди.

Тошкент
(«Советская культура» газетасининг 1986 йил 18 сентябрь сонидан).

Яхши дам— меҳнатга ҳамдам

Муваффақият манбаи

Тошкент ўйинчоқлар фабри-касида бу йил 50 нафар ишчи санаторийлар ва дам олиш уй-ларида туристик савхатларда ўз саломатлигини мустаҳкамла-ди. Шанба ва якшанба кунла-ри савхатлар ташкил қилинди. 260 нафар ишчи ана шу сав-хатларда бўлиб қайтди. Шу-нингдек, Ўзбекистон аъзучи ва ширпарла, таниқли саноат усталари билан бўлган учра-шулар ҳам қизқарли ўтди. Корхонада театрларга коллек-тив бўлиб бориш аънамага ай-ланган. Юзлаб ишчилар «Оқ-қуш қўли» ва «Жизель» балет-ларини коллектив бўлиб кў-ришди.

Фабрика комсомоллари кор-хонанинг Юсуфхондаги дам олиш зонасини ободонлашти-ришга муносиб ҳисса қўшиш-моқда. Яқинда ташкил этилган ду-торчиларнинг «Ўзгал» фольк-лор ансамбли Геленжикда ўт-ган мажон куруртлари X фес-тивалида фахрли ўринни эгал-лаб, диплом билан тақдир-ланди. ***

«Миконда» заводининг 2500 га яқин ишчи ва хизматчиси аз давомида Чимкендаги дам олиш зонасида, шунингдек,

Сирдарё соҳилидаги сўлим оромгоҳда қордиқ чиқариб қайтди.

Завод клубида эстрада ми-ниатюрлари студияси, никита вокал-чолгу оркестри, халқ оркестри, ўзбек халқ чолгу ас-боблари ансамбли, шунингдек никита кинолекторийи ҳамда техника ижодиди халқ уни-верситети ишлаб турибди. 4500 киши мунтазам машу-лотларга қатнашмоқда. Клуб-да ташкил этилган янги тўға-рак эса «Бўш вақтин ичкилик-сиз ўтказайлик» деб аталади. Бу ерда ветеранларни табрик-

лаш, илғор ишчиларни тақдир-лаш, шунингдек, туғилган кун-ларини нишонлаш мунтазам олиб боришмоқда.

Заводнинг спорт секцияла-рида 1105 киши мунтазам шу-ғулланмоқда. Болалар ва ўс-мирлар учун эса битирувчи-лар клуби, шунингдек «Бў-сизнинг қўлгиздан келади», «Ветер» сингари бирлашмалар ташкил этилган.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги шарафига районда фестивал доирасида партия ва меҳнат

ветеранлари, уруш қатнашчи-лари билан учрашулар ўткази-лади. Яқинда корхонада зарбдор меҳнат, маданият ва спорт ойллги бошланди.

Район меҳнаткашлари бўш вақтларини янада мазмунли ўтказишлари учун бир қатор вазишларини ҳал этиш лозим. Масалан, тўғрак ва клублар учун бинолар етишмайди. Ўзгичлар союзи, Композитор-лар союзи, шунингдек, рес-публика Театр жамиятининг ота-лиқ ёрдами яхши йўлга қў-чилимаган. Уйлаймики, бу масалалар ҳам яқин вақт ичи-да ўзининг амалий ифодаси-ни топади.

ДУНЯ ХАВАРЛАРИ
ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ЎЗЛАДЛАР

Болгария пойтахти жанубида жойлашган Мелик шайхига жаҳоннинг турли мамла-катларидан дам олиш учун кўпга туристлар келишади. Бу шаҳар ўзининг қадимий архи-

тектура ёдгорликлари билан машҳурдир. СУРАТДА: шаҳарда қурилган «Мелик» меҳмонхонасининг янги биноси. ТАСС фотоси.

Юридик консултация

МЕХНАТ ДАФТАРЧАСИ ЮРИТИШ ТАРТИБИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Оқшомхонларга маълумки, «Тошкент оқшом» ва «Вечерний Ташкент» газе-тари редакцияси қошида аҳолини ҳў-қуқий, совет қонунларига ва ахлоқига риоя этиш руҳида тарбиялаш бўйича жамоат-чилик совети ишлаб турибди. Унинг ёр-дамчи таёрланган материаллар «Оқ-шом» саҳифаларида «Жамият ва қонуни» подбортисида ва бошқа рубрикалар ости-да ёриштириб турибди.

Бундан ташқари ҳар чоршанба кун со-ат 17 дан соат 19 гача редакцияда мала-кали юрст наватбчилик қилмоқда (теле-фонлари: 33-99.42, 32-53.66), у сининг саволларингизга жавоб беради.

Бугунги кунда кўпгина газетхонларини 1986 йил 1 январдан бошлаб меҳнат даф-тарчаларини бериш, сақлаш ва тўлдирши-нинг янги қондаларни жорий этилиши му-носабати билан меҳнатга оид ҳўқуқий муносабатлар қизқитирипти. Биз гражданд-лик ишлари бўйича иттисолаштирилган юри-дик консултация мудири, «Тошкент оқ-шом» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси қошидаги аҳолини ҳўқуқий, совет қонунларига ва ахлоқига риоя этиш руҳида тарбиялаш бўйича жамоатчилик советининг аъзоси М. Одиловга мурожа-ат этиб, газетхонларини қизқитириётган саволларига жавоб беришни сўрадик.

— Меҳнат дафтарчаси ишчи ва хизматчи-нинг меҳнат фаолияти тўғрисидаги асосий ҳўқуқат ҳисобланади. Ундаги азуларга кўра, вақтинча меҳнатга лавқатсизлик нафақаси, узоқ йил ишлаганини учун муқофот тўлови, айрим категориядаги ходимларнинг лавозими бўйича маошлар миқдорини белгилаш, давлат пенсияларини белгилаш қабиляр учун за-рур бўлган умумий, узлуқсиз ва махсус меҳ-нат стажини белгилайди.

Меҳнат дафтарчаси — унинг эгаси фаоли-ятининг қўзғуси. Унга қараб инсон ҳақидаги маълумотларни, ҷунончи у қаерда ва ким бўлиб ишлагани, коллектив билан нима са-бабдан ҳайрлашганини, қандай муқофотлар олганини билиб олиш мумкин.

Шу босидан ушбу ҳўқуқатга ва уни юри-тиш билан боғлиқ қондаларга гоят жиддий муносабатда бўлиш қарор.

Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби қандай норматив ҳўқуқатлар билан тартибга солинади?

— Меҳнат дафтарчаларини юритиш тарти-би СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1973 йил 6 сентябрдаги «Ишчи ва хизматчи-ларнинг меҳнат дафтарчалари тўғрисидаги қарори ва СССР Давлат меҳнат комитети ва ВЦСПСнинг 1974 йил 24 июндаги, 1985 йил 2 августда ўзгаришлар киритилган қарори билан тасдиқланган қорхоналар, муассасалар ва ташкилотларда меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисидаги инструкцияда белгилаб қўйилган.

Кимларга меҳнат дафтарчаси очилади? — Меҳнат дафтарчаси давлат, кооператив ва жамоат қорхоналари, муассасалари ва ташкилотларнинг 5 кундан ортиқ ишлаган бериш ишчилари ва хизматчиларига очилади. Шу жумладан, маъсумий ва муваққат ишлов-чи ходимлар шунингдек, штеатсиз ходимлар учун (агар улар социал страхованияга тегиш-ли бўлсалар) очилади.

Агар киши ишга биринчи марта кирейтган бўлса у маъмуриятга қайси ҳўқуқатларини тақдим этиши шарт?

— Биринчи марта ишга кирейтган шахслар турар жой бўйича тегишли ўй-жой-коммунал ташкилот, халқ депутатлари посёлка ёки кишлоқ Совети томонидан охирги машғулот ҳақида берилган справкани маъмуриятга тақдим этиши шарт. СССР Куролли Кучлари сафидан запаста бўлишганлар маъмуриятга ҳарбий билетини қўрсатишлари шарт.

Бошқа барча ҳолларда меҳнат дафтарчаси-сиз ишга қабул қилишга йўл қўйилмайди.

Меҳнат дафтарчасини тўлдирш бўйича маъмуриятнинг вазишлари нимадан иборат?

— Меҳнат дафтарчаси биринчи марта кор-хона маъмурияти томонидан ишга қабул қи-линган кундан бошлаб бир ҳафтадан узоқ бўлмаган муддатда ходим иштирокида тўл-дирилади.

Меҳнат дафтарчасига унинг эгаси ҳақида-ги, иш ҳақидаги, муқофотлари ва рағбатла-тиришлар ҳақидаги, иштирокчи ва қашриёт-лари ҳақидаги маълумотлар қайд этиб бори-лади.

Жазолар меҳнат дафтарчасига қайд этил-майди.

Меҳнат дафтарчасидаги барча азулар кор-хона маъмурияти томонидан буйруқ (фармойиш) қилинганда кейин қайд эти-лади. Бирок бунда бир ҳафталик муддатдан кечиктирилмаслик керак. Ишдан бўшап йайти-да эса ишдан бўшаётган кун ва буйруқ (фармойиш) текстига аниқ мувофиқ равиш-да ёзилиши шарт.

Эзулар аниқ ва равои, пероли ёки шарик-ли рункада қор, ҳаворанг ёки бинафшаранг снх билан ёзилади.

Маъмурият меҳнат дафтарчасига қайд этилуви ҳар бир азу билан ушбу дафтар-ча (вкладной) эгасини шахсий қарточкаси (идораларро типовой форма № Т—2) тилхат ёздириб таъиништириши шарт.

Нотўғри ёки ноаниқ азу аниқланган тақ-дирда меҳнат дафтарчасига ким ўзгариш кирита олади?

— Бундай ҳолларда тузатишни тегишли азу киритилган жойдаги корхона маъмури-яти амалга ошира олади. Янги иш жойидаги маъмурият бунда ходимга зарур ёрдамни қўрсатиши шарт. Башарти, нотўғри ёки но-аниқ азуни қайд этган корхона тугатилган бўлса, тузатиш унинг ҳўқуқини қабул қилиб олган ворис корхона томонидан киритилган. У ҳам бўлмаган тақдирда тугатилган корхона бўйсига қорхона широкли тегишли тузатиш киритади.

Тузатилган маълумотлар буйруқ ёки фар-мойишнинг асл нусхасига тўла мувофиқ бў-лиши шарт. Буйруқ ёки фармойиш йўқолиб кетган ҳолларда ёки бошқа номувофиқлик келиб чиққан ҳолларда, маълумотларни туза-тиш меҳнат дафтарчасида қўрсатилмаган ба-жарилган ишларни тасдиқловчи бошқа ҳў-жатлар асосида амалга оширилади.

Ғувоҳларнинг маълумотлари илгари қайд

этилган азуларини тузатиш учун асос бўла олмайд.

Маъмурият мени «ишончини йўқотганим учун» деб ишдан бўшатди, бироқ мен ўзини-нинг айбсизлигини исботладим ва қону-сиз буйруқ бекор қилинди. Менга бошқа меҳнат дафтарчасини беришлари керакми?

— Ҳа, янги Инструкцияда (2.9-қанда) кўзда тутилгани, меҳнат дафтарчасида ишдан бў-шатил ёки бошқа ишга ўтказил ҳақида кей-ин ҳақиқий эмас деб топиладан азу бўлган тақдирда, ходимнинг илтимосига кўра, унга ҳақиқий эмас деб топиладан азулар кирити-лимасдан меҳнат дафтарчасининг дублика-ти берилади.

Мен слесарь-ремонтчи бўлиб ишлайман, айна пайтада иккинчи касбин ўрганиб олдим ва менга электр-газ пайвандчи сифатида учинчи разряд берилади. Бу ҳол меҳнат даф-тарчасида ақс этиши керакми?

— Ҳа. Ишчида иккинчи ва бундан кейинги касб берилиши, ушбу касбларнинг разрядла-ри қўрсатилган ҳолда меҳнат дафтарчаси-да ақс этирилади. Ҷунончи, сининг меҳнат дафтарчангизга қуйдагича ёзилади: «Ишчи ҳа-қида маълумотлар» бўлимининг 1-устунига азуларнинг тартиб номери қўйилди, 2-устунига иккинчи касб бериладан сана ёзилади. 3-ус-тунга эса «Иккинчи касб белгиладан — элек-тр-газ пайвандчи 3-разряди берилади» деб ёзиб қўйилган. 4-устунда эса тегишли ғувоҳчи-ма, унинг номери ва санаси қўрсатилади.

Янги белгиладан касб бўйича иш бажа-рилган тақдирда бу ҳақида меҳнат дафтарча-сига тегишли азу қайд этилади. Бу шундай ёзилиши керак: «Иккинчи касб белгиладан — электр-газ пайвандчи 3-разряди бери-либ, фалончи ишлаб чиқаришда электр-газ пайвандлаш ишларини бажариш вазишис топирилади».

Мен халқ судининг ҳўқимга бинаов озо-дликдан маҳрум этилган ҳолда ўй ах-лоқ тузатиш ишларини ўтадим. Бу иш стажини умумий ва узлуқсиз иш стажига қўйиладими? Бу ҳақида меҳнат дафтарчасига азу қайд этиладими?

— Иш жойидаги қорхона маъмурияти озоодликдан маҳрум этилган ҳолда ахлоқ тузатиш ишларини бажарган шахсларнинг меҳнат дафтарчаларига бу даврданги иш му-дади умумий ва узлуқсиз меҳнат стажига киритилмаслиги ҳақида ёзиб қўйида.

Суд томонидан озоодликдан маҳрум этил-маган ҳолда ахлоқ тузатиш ишларини бажар-иш мувадди, қонунда белгиладан тартибда умумий меҳнат стажига қўйилган ҳолларда меҳнат дафтарчасида бу давр узлуқсиз меҳ-нат стажига киритилмаслиги ҳақида ёзиб қўйилад.

Қўрсатилган азулар жазони ўташининг ҳа-қиқий муваддатлари тугаган меҳнат дафтарча-сида қайд этилади. Бу мувадат СССР Ички ишлар министрлигининг органлари берган справкалар асосида белгиланади.

Базиллар бир пайтининг ўнда иккита, гоҳо ҳатто учта меҳнат дафтарчаси билан ишлай-ди деган гапни тез-тез эшитиш мумкин. Бу тўғрими?

— Қонунчиликда иккита ёки ундан ортиқ меҳнат дафтарчасига эга бўлиш мана этил-ди. Юқордаги ҳаби ҳолларда битта меҳнат дафтарчаси қалбики ёки алдас йўли билан меҳнат дафтарчасининг дубликати олиingan бўлиши мумкин. Демак, ўша «базиллар» қалбаки, қонунсиз ҳўжжатдан фойдаланиш-ди. Бундай қатти-ҳаракат жиноий жавабгар-ликка олиб келиди.

Менга янги меҳнат дафтарчасини тўлдир-аётганда меҳнат дафтарчасининг блинакис учун 50 тийин тўлашни кераклигини айтиш-ди. Бу иш қонунийми?

— Ҳа, қонуний. Маъмурият меҳнат даф-тарчасини (дубликатини) бераётганда ходим-дан 50 тийин олади, меҳнат дафтарчасининг вклдашини бераётганда 30 тийин олади.

Меҳнат дафтарчаси ёки унинг вклди-ши биринчи марта тўлдирилганда нотў-риликка йўл қўйилган ҳолларда, шунингдек, уларни беларво сақлаш оқибатида блинак-лар пугурдан кетган ҳолларда уларнинг қий-мати қорхона томонидан тўланади.

Табийи офатлар оқибатида ёхуд бошқа са-бабларга кўра қорхона томонидан ходим-нинг меҳнат

Ўтмишдан садо СУҚРОТНИНГ СУРАТИ

Искандариядаги грек-рим музейи ходими, археолог Хасан Аш-Шайх эътиборини баландлиги 70 сантиметрлик оқ мармар ҳайкал ўзига тортди. Музейнинг заҳабдаги экспонатлари сақланган жойда қадимий бунёд ёдгорликлари қалашиб ётибди. Аммо бу ҳайкал бошқалардан аниқ ва нафис ишланганлиги билан ажралиб турардики, расмининг тўлиқлиги ҳудди танишдек туюлар эди.

Синчиклаб текшириш натижасида буюк мутафаккир Олим Суқротнинг бу сурати Рим даврида Искандарияда ишланган, деган хулосага келишга имкон берди. Уша даврда «Урта Ер денгизининг дурдонаси» деб аталган бу шаҳар — ўз даврида жаҳоннинг фан ва санъат марказларидан бири бўлган.

КРОССВОРД ТАРИХИДАН

Французлар Т. Брулл ва Ж. Луизлар дунёда энг катта кроссворд тўзди. Бу бошқотирманинг узунлиги беш метр, эни 3 метрни ташкил этади. Уни ечиш учун 50 минг каттак ичига 18 мингта сўз топиб ёзиб чиқиш лозим.

Кроссворд ўйин-топишмоқ автоматик ҳайдовчиси инглиз Виктор Орвилл томонидан «кашф» этилган бўлиб, 1913 йилда Жанубий Африканинг Кейптаун шаҳар газетасида босилиб чиққан.

Ватанимизда биринчи кроссворд 1929 йил «Огонёк» журнаlining 12 май сонига chop этилган.

А. ОБИДУЖАЕВ
тўплаган.

Бош пландан бир лавҳа

Кардиология маркази

«Қўп профили ва ихти-сослаштирилган шифхона-лар касалхона, поликлиника ва даволаш-диагностика кор-пуслари қуриш ҳисобига да-волаш-профилактика муасс-салари тармоғи ривожланти-рилиши». СССРни итисодий ва социал ривожлантириши-нинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асо-сий йўналишларида белги-ланган бу режалар ижро-лик билан амалга ошири-лаётган. Чунки, шахримиз-да республика кардиология маркази қурила бошлагани бунинг далилидир.

Тадқиқотлар ва даволаш ишлари узвий олиб борилув-чи ушбу марказ биноси Чи-лонзор районига Бутунитти-фок клиник хирургия илмий-тадқиқот институтининг Тошкент филиали биноси ёнида қурилмақда. Бино ло-йиҳасини «ГипроНИИЗдрав» лойиҳа институтининг архи-текторлари тайёрлаб бериш-ди.

Кардиология марказининг бош корпуси тўққизли чи-зиқ шаклидаги улкан бино-дан иборат бўлади. Бу ерда 300 ўришли стационар ҳам жойлашади. Палаталар бир ва икки бемор даволашни учун мўлжалланган.

Шунингдек, бир кунда 600 беморни қабул қила- олувчи поликлиника ишлай-ди. Улардан ташқари 300 ўришли аудитория, сув би-лан даволаш блоки, 150 ўришли ошхона бўлади.

Мутахассислар бино ло-йиҳасини яратишда фан ва техника янгиланиши самар-тали қўллашган. Ҳужумдан, бинонинг қуёш тушадиган томониданги деразаларга ге-люкурималар ўрнатилган. Бу қурилмалар қуёш энер-гияси билан ишлайди ҳамда кардиология маркази эҳти-ёкларини учун ишлатиладиган сувиини иситиб беради.

СУРАТДА: республика кардиология маркази қури-лаётган биосининг лойиҳа-даги кўриниши.

Марат НУРКАЛИЕВ.

ТУРСОА ОЛАМ

ҲОНИБ БЎЛГАН ША-ХАР СИРИ

Туркиялик археологлар гов-вослар ёрдамида бундан кўп асрлар илгари мамлакатининг жанубий-ғарбида — Ўрта денгиз соҳилларидаги унча олис бўлмаган жойда жой-лашган Гедова шаҳрининг ғойиб бўлиш сирларини си-чқовлик билан ўрганишга ки-ришдилар.

Шамолсиз, қуёшли кулар-да Кейсегиз қўлининг 14-22 метр чуқурлидаги тубида шаҳар биноларининг қолди-қларини, тош устулар ва ҳа-то кўчаларини бемалол кўриш мумкин. Бу тадқиқотчилар ўрганишга киришган Гедова шаҳридан. Константинополь архивидан олинган қўлёзма ҳужжатлар Гедованинг ши-фобахш суварли қайнаб тур-ган будоқлари билан бутун Кичик Осиёда ном чикарган, шунингдек йирик савдо мар-казларидан бири бўлганли-гидан далolat беради.

ИТОАТКОР СВЕТОФОР

Ғарбий Германиянинг Бер-мен шаҳри мутахассислари автобусларнинг қатъий жад-вал бўйича ҳаракатланиши муаммосини фанқуллода та-роий тарзда ҳал этишди. Бу билан айни чоғда ёнида ҳам текаладиган бўлди. Шунинг қизикли, энди бу транспорт-лар учун доимо йўл очил-ди. Чотто светофорнинг қизил хитроғи ҳам уларга халал бер-майди. Ҳамма гап шунданки, автобусларга ўзидан инфра-қизил нуруларини чиқарувчи мосламалар ўрнатилган. Бу нурун 450 метр олисқикдан ҳам светофорларга ўрнатил-ган ўта сезувчан приборлар қабул қилади. Натигада ол-диндан огоҳ бўлган светофор-да тезда ишыл чироқ ёниб, экспресс-автобуга йўл бера-ди.

БИРИНЧИ ТЕЛЕФОН СПРАВОЧНИГИ

Телефоннинг 1876 йил яратилгани кўпчиликка ма-ълум. Аммо жаҳонда биринчи телефон дунёга келганидан ўн қачон нафр этилгани ҳамма-га ҳам аён бўлмаса керак. Илк бор шундай справочник телефон дунёга келганидан йил кейин Прагада chop этил-ган экан. Маақур справочник нуқсасини Праганинг почта музейида кўриш мумкин.

ЧИГИРТАКАР ХАВФ СОЛМОҚДА

Африканинг бир қатор мам-лакатларида чигирталарнинг кўп миллионли галасининг ҳужуми хавф солмоқда. Аф-рика матбуотининг маълум қилишича, уларнинг ҳужуми кейинги 60 йил ичиданги энг хавфлиси экан. Қитъа-нинг бир қатор мамлакатла-рида узоқ вақт давом этган қурғоқчиликнинг ёнгингарчи-лик билан алмашиниши нати-жасида зараркуналдар со-ни янада кўпайган.

ВЕРТОЛЕТ... ОЙНА ЮВМОҚДА

Пешково қишлоғи (Люблин воеводлиги) аҳолиси маҳал-лий «Госсельхоз» теплицаси узра айланаётган вертолётни катта қизиқиш билан кузат-дилар. У 3-5 метр баландли-дан теплицанинг ойнаванд томига цемент ва мазутдан тозалаш учун оқ порошоч-куркарди. Теплица бу ерда 21 гектардан кўп жойини эгаллайди. Юнш воситаси сифатида безиб хилияниги моддалардан тайёрланган препаратдан фойдаланилди. «Госсельхоз» талабига био-ан Свидияк транспорт ус-кулари заводининг агротех-ник хизматини МИ-2 вертолёт-ни махсус экипажи томони-дан ўтказишдан мақсуд таж-риба муваффақияти ўтди. Тошхирини бажариш учун машинага бир неча соатни-кифоя қилди. холос. Ҳолбу-ки, анъанавий усулда 200 киши бутун иш кунини давом-да 3 гектар ойнаванди теп-лица томини артиб тоза-лашлари мумкин эди.

Қ. САМАДОВ,
биология фанлари канди-
дати, доцент.

УЧ ФАЗИЛАТ ҲАҚИДА АҚЛ ҚУДРАТИ

◆ Ақл — табиятнинг бебаҳо иншооти, уни фақат тажриба ва меҳнат билан қўлга кири-тиш мумкин.

◆ Гулнинг кераксиз шоҳлари қайчилаб ту-рилса гули кўпайган каби, одамнинг ҳам кам-чиликлари кўрсатилса яхши фазилатлар эгаси бўлади.

◆ Ақлли одам нопокликдан сақланади.

◆ Қалби ғўзал кишининг иши ҳам ғўзал бўлади.

◆ Серғайрат одам — омадли одам.

◆ Нодон билан тенглашган ақлдан айри-лади.

◆ Эси паст билан эси йўқ гаплашади.

◆ Ақлнинг қудрати — осмон билан тенг.

◆ Ҳикоят: Катта йўлда икки киши — бир аҳмоқ билан илмли бир киши жанжаллашиб турардилар. Ҳеч қим уларнинг тортишувини ҳал қилолмасди. Шу пайт улар ҳузурига бир доно кекса келиб масалани ҳал қилолмоқчи бўлди:

— Мен йўлда тўғри келаётган эдим, мана бу ўқимини акам мени бирдан калла қўйиб юбордилар, — деди ақлли киши, — у бўлса, мендан кеирим сўрайсан, деб жоним-га тегаяпти... Ҳўп, кеирим ҳам сўрай қолай, аммо айтинг-чи, айб қанда?

Кекса доно шундай жавоб берди:

— Икки одам йўлда бир-бирига беравар тўқнашиб кетди, бунда иккиси ҳам беравар айбдор бўлади... Ҳозирги, бу вазиятда сен айбдорсан, деди у ақлли йигитни кўрсатиб.

Шу пайт қайсарлик қилаётган аҳмоқ қувон-иб, жўнаб қолди. Доно кекса ақлли йигит-га танабх берди:

— Жанжални чиқаришга чиндан сен айбдор-сан, чунки тентак билан тенг бўлиш ақлли одамларга ярашмайди.

◆ Мақол: Нодонга насиҳат айтгандан ҳа-вога пуфлаган яхши.

◆ Дунёда ақлни сотиб олиб бўлмайди.

МЕҲНАТИНГ— ЗИЙНАТИНГ

◆ Меҳнат — одамнинг энг содиқ дўсти.

◆ Ғўзаллиқни меҳнат яратади, меҳнатни одам қилади.

◆ Эгзи меҳнат — қишга ғанимат.

◆ Меҳнат билан семирсанг ҳам ярашади.

◆ Ҳалол ошинг — мангу йўлдошинг.

◆ Бахт қалити — меҳнат, майдон Ота-Ер.

◆ Ўз қадрини билган меҳнатдан қочмайди.

◆ Семизлик яхши, агар у меҳнат қилишга эгилса.

◆ Ҳунари йўқ одам — вайсақи бўлади.

ДИЛ ЧАШМАСИ

◆ Ширин сўз — дил чашмаси, уни ҳамма севади.

◆ Шифокорнинг биринчи маҳрами — ширинсухалиғи.

◆ Яхши сўздан одам яшнайди.

◆ Емон сўздан олам қашайди.

◆ Тилни ёмон сўзга ўргатсанг, аждар бў-либ ўзининг ҳам ютиб юборасди.

◆ Табассумда — гўлча, кулгида — гул хи-ди, яхши сўзда асалу-бол тазми бор.

◆ Бадхулқ одамдан ширин сўз кутма!

◆ Қамчи зарби кетди, тилники бир умрга етади.

◆ Муомаланинг отаси — тил, ширин тил—яхши ота.

◆ Яхши сўзга учар қушлар эл бўлиб, за-ҳар тиллар банди бўлади.

◆ Асабини асал сўз эсрайди.

Шифокор Абдурахим УМАРОВ тайёрлаган.

Бу — қизик

Дунёда қанча тил бор?

Тошкентда олтойшунослар-нинг Халқаро конференция-си ўз ишнин давом этти-рмоқда. Олимларнинг аниқ-лашларича, дунёда олти мингдан кўп тил ва шева мавжуд экан. Ҳўп, тиллар сонини нима учун буччалик кўп?

Қадимдан ҳам одамлар баъзи тиллардан ўқша-лигини тасаввур қилган, бил-ган. Аллпфер Навоий яша-ган даврда Ўрта Осиё ҳам-да Эрон, Афғонистон, Ҳинд-дистон шимолида туркий шеваларда ижод қилган бар-ча шоирларни туркий деб аташган, яъни шеваларни бир ном — туркий тил номи билан юртишган. Шунинг-дек, бошқа масалан рус, ук-рани, белорус ва чех, поляк ва бошқа тилларнинг ўқ-шашлиги халқлар томонидан эътироф этилган. Бу одисалар халқнинг идрокда кўпчилик халқлар бир рурудан, ака-укалардан тар-қалган, деб тасаввур этилар-ди. Бу афсонавий идрок эътиш, албатта.

Аммо XVIII асрнинг ик-кинчи ярмида инглиз шар-қшунос олими Вильям Жо-уиз қадимий ҳинд руҳоний-лари тили санскрит, қадимий юнон ва латин ҳамда бошқа қатор тиллардаги сўз-лар ва яна баъзи аломат-лар ўқшаб кетишини аниқ-лади. Бу фанда ҳақиқий кампфет бўлди. Шундан кейин олимлар тилларни ўқ-шашлик нуқтаи назаридан синчиклаб ўргана бошлаш-ди. Олимлар Олтой тилла-рининг ўқшашлик ва ақиллик аломатларини XVIII асрдаёқ қайд этишган ва ҳатто Ол-той ва Урол тиллар оилалари-нинг ақиллик назариясини илгари сурганлар.

Урол-Олтой тиллар бир-лиги ҳақидаги тахмин Пол-тава жангида асирга тушган ва узоқ вақт Сибирда яшаб, маҳаллий халқларнинг тил-ларини ўрганган швед офице-ри Ф. И. Табберт-Стрален-берг томонидан илк бор 1730 йилда чиқарилган ки-тобда тилга олинган эди.

Олтой тилларида кўп халқлар сўзлашади. Булар-нинг қорейс ва японлардан бошқа кўпчилиги иттифоқи-миз территориясида яшайди ва бу тиллар онласи славян тиллардан кейин иккинчи ўринда туради.

Ш. МУТАЛОВ,
Ўзбекистон информатия
илим-тадқиқот институ-
тининг катта илмий ходими.

ОНА-ЕР ЭЪЗОЗИ

Қатра

Оқшом пайти эди. Ҳамма-миз ҳовлидамиз. Ака-укалар, қўшнларимизнинг болалари билан ўйнаймиз. Болалик-да! Бу вақтда бекиммаоч ўйнашнинг ҳам ўз заъки бўлади, албатта! Ўйин-ўйин бўлди-ю, Ойшахон опам би-лан жигибийрон бўлиб қол-дим. Жазавам тутиб ер теп-килардим. Опам эса:

— Қўй, укажоним, хафа бўлма. Майли мен енгилдим, яхшиси бошқатдан, яна ўй-най қолайлик, — деб ёлво-рарди.

— Йўқ, бўлмайди! — йи-лаб яна баттар ер тепа бош-ладим. Шу пайт катта кўча томондан отам келиб қолди-лар. Мен бу холдан яна ав-жига чиқдим. Гўё отам ме-

нинг тарафимни оладиган-дай. Бирдан отам:

— Йиглама, Ҳаётжон... Сен катта йигитсан-а. Нега ерни тепайсан, она ерни тепса ёмон бўлади, — деди-лар вазминлик билан.

Ҳа, отажонимнинг даш-номларидан кейин жим ту-риб қолдим. Ойшахон опам мендан анча ёш катта эди-лар. Отамдан уялиб, изза тортиб, уйга чоққилаб ки-риб кетдилар...

Ҳовлимиз томорқасида бир кун ер чапётганимизда отам шундай дедилар:

— Она ерни ҳеч тепки-лаб, ҳўрлаб бўлмайди, ўе-лим. У ризиқ-рузимиз ман-бай. Кийимимиз ҳам, еяёт-ган овқатимиз ҳам шу она

ердан. Тупроқни қара, ол-тиндай товланиб, дилни яй-ратадия-я. Ер — ҳар бир ин-соннинг доимий Ватани. Ер-сиз одам — элсиз деб шунга айтидилар-да...

Ииллар ўтди. Отам ҳам оламдан ўтдилар. Орадан кўп вақт ўтмай Ойшахон опам ҳам ҳаёт билан видо-лашди. Келган — кетаверар экан. Улар она ер бағрида. Асли, табият қонуни шун-дай! Аммо ҳаёлимдан меҳри-бон отажонимнинг «Ерни тепма, ерни ҳўрлама» деган-лари доимо қўлғида жа-ранг бериб туради.

...Ўлкамизда куз. Она-Ер минг турли ноз-неъматларни инъом этиб, одамларга шар-бат тутиб турибди. Ҳовли-

даги томорқа чеккасида ў-тим Баҳром опаси Дилноза билан ер тепиниб, жигрбий-рон бўлапти. Мен энди ота-ман. Уларга яқинлашиб ке-ламанд-да, ўлимни юпатаман:

— Ерни тепма, Баҳром, ерни ҳўрлама, ёмон бўлади, ўғлим.

Шунда беихтиёр ёдимга болалигим тушади-да. Ойша-хон опам билан бекиммаоч ўйнаганларимни, ер тепи-ганларимни, худди ҳозирги-дек отам: «Ерни тепма, ўғ-лим...» деганларини эслай-ман... Эсламан-да, ҳаётнинг нималари биландир тақор-ланаётганига сеҳрланиб, кў-зимга ёш оламан.

Ҳамид ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Келинг, бир кулишайлик

ҚАТРА ХАНДАЛАР

Бир киши яқин та-нишидан қизиксиниб сўради:

— Эшиттишимча, сиз бир қатор газета, жур-наллар билан ҳамкор-лик қилиб турганимиз-сиз, шу тўғриси?

— Ҳа, тўғри. Шун-дай қилиб турибман, — дея жавоб берди тани-ши.

— Сир бўлмаса ай-тингчи, қайси соҳада ҳамкорлик қиласиз?

— Босиб чиқарила-ётган кроссвордларни ечишда уларга яқиндан ёрдам беришман...

Бир бола сут мага-зинига кириб сотувчи-га деди:

— Менинг қувача-га бир литр сут қуйиб беринг.

Сотувчи сутни қу-йиб бергач деди:

— Қани, сутнинг пу-лини бер эйди.

— Ие, ойимнинг сутга берган пули қу-вачанинг ичиде қолди кетдику!..

Унча жавобан ўқу-чи деди:

— Чунки қўзимиз қулоғимизга қараган-да сал олдинроқда жойлашган-да!..

Т. МАХМУДОВ
тўплаган.

Ҳайвонот оламида

Заҳар бермоқ касби илоннинг

Ҳурматли редакция! Ер юзида неча хил илон бор, уларнинг ҳаёт тарзи қандай? Шу ҳақда мақола ўқишни истардик.

М. КАРИМОВ, Х. БУРХОНОВ,
студентлар.

Сайёрамизда илонларнинг 2500 тури учрайди. Шу-лардан 50 таси тропик мам-лакатлардаги денгизларда тарқалган. Шунинг айтиш ке-ракки, денгизларда яшайди-ган илонларнинг ҳаммаси заҳарли бўлади.

Қуруқликда 400 га яқин заҳарли илонлар бор. Виз-нинг мамлакатимизда, шу жумладан Ўрта Осиёнинг жанубида, Кавказ ҳамда Закавказияда заҳарли илон-лар кўпроқ учрайди.

Мамлакатимизда 58 тур илон бўлиб, улардан 10 та-си заҳарлидир. Ўзбекистони-мизда заҳарли илонлардан — кобра (қўзйонакли илон), гадола — (қора илон), гюр-за (қўлвор илон), эфа (чарх илон), шитомордик (бўш илон) деган бешта тури уч-райди.

Илонларнинг катта-кичи-лигига келганда шунинг ай-тиш мумкинки, бизнинг мам-лакатимизда Мурғоб су-ваҳзасида учрайдиган кат-та кўз полос (сарик чипор илон)нинг узунлиги 2 метр, йўғонлиги 5—6 сантиметр келади.

Малайзия архипелаги ороли ҳамда Жанубий-Шар-қий Осиёнинг баъзи райо-нларида тарқалган Турсимон питоннинг узунлиги 8 — 9 метрга етиб, оғирлиги 100—120 килограммгача боради. Удав (бўғма илон)ларнинг орасида узунлиги 12 метрга борадиганлари ҳам учрай-ди.

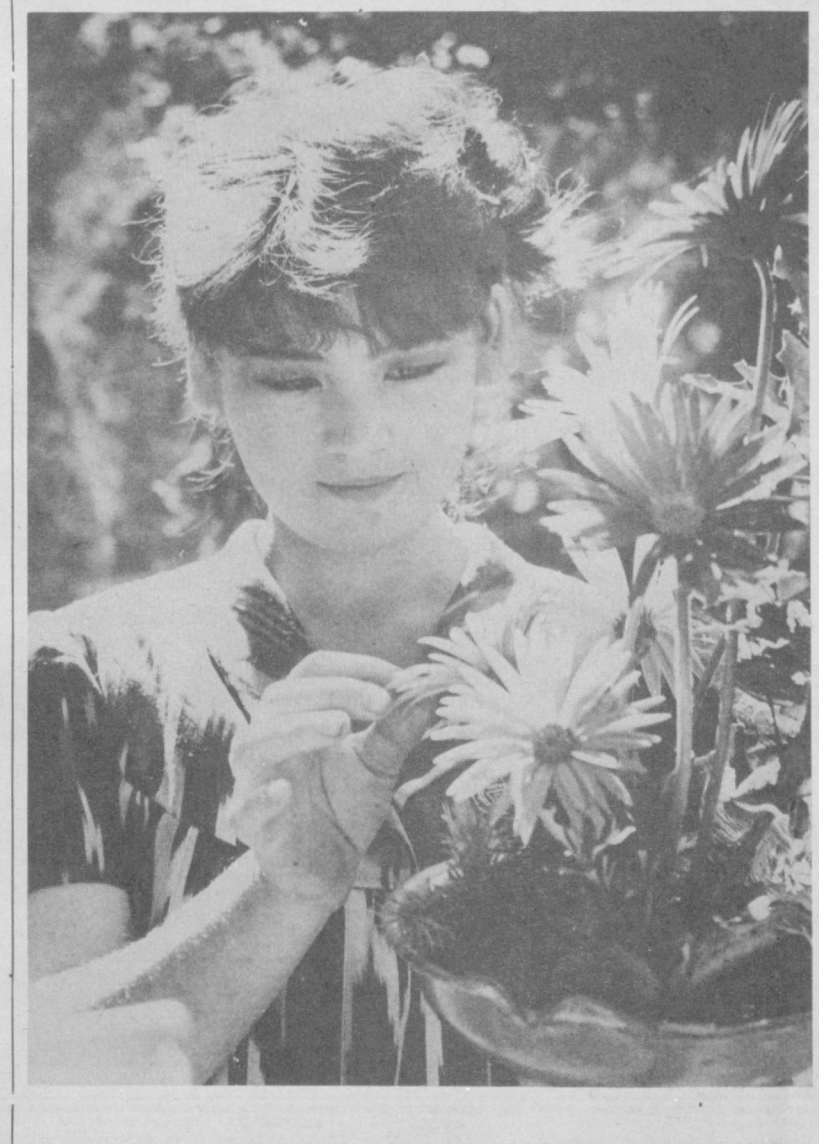
Оқшомхонларни, илонлар қанча яшайди, деган савол ҳам қизиқтириши мумкин. Москва Ҳайвонот боғида «Қо-ра питон» деган илон 50 йил яшаган. Ўзгандан сўнг ўл-чаб кўрилганда унинг узун-

лиги 5 метру 10 сантиметр келган. Илоннинг умуртқаси, тишлари санаб кўрилганда жағларида ҳаммаси бўлиб 98 та тиш (аммо юқори ҳамда пастки жағлариданги тишлар сони бир-бирига тенг келмай-ди) умуртқа поғонасида 312 поғона суякдари бўлган.

Ўрта Осиё кобраси 12 — 15 йил, Америкада учрайди-ган товуқхўр илон эса 18 йил яшайди. Илонларнинг ўсишига келганда шунинг ай-тиш мумкинки, улар тез ўсади. Масалан, Ленинград Ҳайвонот боғига жанубий Хитойдан келирилган 50 сантиметрли «Қора питон», илони 4 йилдан кейин 30 метр узунлика, оғирлиги 30 килограммга етган.

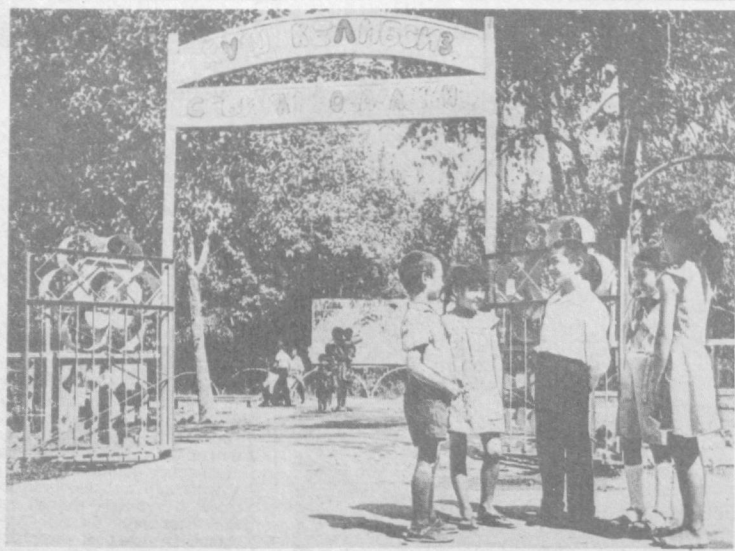
Илон табиятан совуқ, ху-нук махлуқ бўлгани учун уни кўрганда кишининг эти жунбушга келади, баъзилар уни қўриш билан ўлдирши-га шайланади. Аслида илон-лар жуда фойдали. Улар за-раркуналдарни қириб қиш-лоқ ҳўжалигига катта наф-кеттилади. Энг муҳими, илонлардан инсон саломат-лиги учун жуда қимматли дорилар тайёрлаш учун за-ҳар олинади. Шунинг учун ҳам қўзйонакли илон, қора илон, қўлвор илон, чарх илон каби турла-ри СССР ва Ўзбекистон СССРнинг «Қизил китоб»ла-рига киритилган. Демак илоннинг насби фақат заҳар солиш эмас, доридармон учун заҳар бериш экан. Уларга озор бермай, табият-нинг нодир бу махлуқлари-ни муҳофаза қилишимиз ке-рак.

Қ. САМАДОВ,
биология фанлари канди-
дати, доцент.

«Гуллар, нурлар, ҳислар».

Р. Шарипов фотозюди.

Штатсиз фотомухбиримиз Ҳабибулла Шодиев олган ушбу суратларда сиз Ҳамза районининг «Толари» маҳалласида ташкил этилган болалар майдончасини кўриб турибсиз. Маҳалла аҳолиси ишдан бўш вақтларида ҳапар йўли билан ўз фарзандлари учун ана шу майдончани бунёд эттишти. Бу ерда жажжи фарзандлар учун барча шарт-шаронлар мўҳайе.

КЛУБ СОВРИНИ УЧУН

Шаҳримизнинг Ленин район спорт-техника клубида техника сирларини ўргатиш, автомобил ва мотоцикл пойгачиларини тайёрлаш бўйича ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Клуб соврини учун мотоцикл пойгаси бўйича республика мусобақасини ўтказиш бу ерда яхши амалия бўлиб қолган. Навбат

даги беллашув Олмалиқ шаҳрида ўтказилди. Ҳабибулла Шодиев олган ушбу суратларда сиз Ҳамза районининг «Толари» маҳалласида ташкил этилган болалар майдончасини кўриб турибсиз. Маҳалла аҳолиси ишдан бўш вақтларида ҳапар йўли билан ўз фарзандлари учун ана шу майдончани бунёд эттишти. Бу ерда жажжи фарзандлар учун барча шарт-шаронлар мўҳайе.

Олмалиқ шаҳрида ўтказилди. Ҳабибулла Шодиев олган ушбу суратларда сиз Ҳамза районининг «Толари» маҳалласида ташкил этилган болалар майдончасини кўриб турибсиз. Маҳалла аҳолиси ишдан бўш вақтларида ҳапар йўли билан ўз фарзандлари учун ана шу майдончани бунёд эттишти. Бу ерда жажжи фарзандлар учун барча шарт-шаронлар мўҳайе.

лик спортчилар яхши маҳорат кўрсатишди. Жумладан, спорт мастерлигига кандидат Иван Тихонов ва спорт мастерлигига кандидат Владимир Кузнецовлар мусобақа галиби бўлишди. Команда ҳисобида Наманган шаҳрининг пойгачилари галиб чиқди. Иккинчи ўринни Тошкент шаҳрининг Ленин райони вакиллари, учинчи ўринни эса Ҳамза райони вакиллари эгаллашди.

А. ТУРҒУНОВ.

Фан ва техника янгиликлари

ҚУЁШ... СОЛЯРКАНИ ТЕЖАЙДИ

Қирғизистон олимлари Ленин номи қолхоз фермасида қуёшни ишлашга «мажбур» қилдилар. Бу ерда монтаж қилинган қурилма бинини иситида ва қорвадорларни иссиқ сув билан таъминлаб туради.

Қурилма ойна экран билан муҳофаза қилинган иситиш металл панеллар билан қурулган иборатдир. Агрегат ҳар кун 25 минг литр иссиқ сув беради. У қишда одатдаги қозонхона билан комплекс ҳолда ишлаб, суяқ қилғич сарфини қарийб чорак ҳисса камайтиришга имкон беради.

«Қирғизсельхозэнерго» бирлашмасининг мутахассислари тоғли ўлканинг 20 тадан кўп ҳўжалиқларида шундай гелиотехникани монтаж қилишмоқчи. Булар қарийб 150 минг сўмлик иқтисодий самара беради.

Қирғизистоннинг энергетик олимлари гелио қурилмаларнинг бир неча хил моделини яратдилар. Ихчам ва енгил агрегатлар олис қорвачилар қишлоқларида, геологлар, қурувчиларнинг лагерларида ишлаб турибди. Уларни манзилга отуловда элтиш мумкин.

ШАМОЛ, БАҒРИНГ КАМОЛ...

Боку шаҳрининг атрофларида машҳур Апшерон шамолини кучдан қолдиришга эҳтиёжларда фойдаланишяпти. Бу ерда 10 киловатт ҳўватли шамоли энергетика системаси ишлай бошлади. У посёлка электр тармоқларига ўлаб юборилди.

Москвалик ва озарбайжонлик мутахассислар ишлаб чиққан қурилманинг асосий элементларидан бири — горизонтал текисликда айланивчи икки метрлик парралардан иборатдир. Парраларнинг шундай жойлаштириш тўғрисида шомол энергетикадан фойдаланиш коэффициентини ортди, электр ускуна эса бевосита сановат тармоқларига энергия юборишга имкон беради.

Апшерон ярим ороли ва унга ёндаш районлар шамоли электр станцияларини қуриш учун яроқлидир. Ярим орол катта Кавказ тоғи билан Каспий дېриб соҳили ҳўсил қилган ўзига хос азрордианиқ қузув оғзида жойлашган бўлиб, йилнинг қарийб 300 кунинда шамоли тинмайди. Олимлар қўлгина жойларда ҳатто пастрок тепалиқларда ҳам бу ердаги ҳаво оқимининг ўртача тезлиги секундига 11 метрга боришини аниқлашди. Ишлаб турган қурилма бундан камроқ тезликларда ҳам мўҳим айланавери.

Редактор

Т. М. ҚОЗОҚБОВ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/IX да Фирби-гарнинг найрағлари (12.00), Оққуш қўли (19.30), 23/IX да Чо-Чо-Сан.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IX да Келпилар қўзғолони.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/IX да Ҳўйлан шаръий, 21/IX да Тошболта ошми, 22/IX да Ёшлиқда берган кўнгли.

КИНО

20 СЕНТЯБРДА

БАДИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҒАРОЙИБ МУЎЖИЗА» — Санъат саройи (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.40 да; телефон 44-21-34, 44-21-44). «СОҚЧИ» — Тинчлик (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.45 да).

«ОЧИНГ, ПОЛИЦИЯ» — Қозғонистон (жуфт соатларда), Ватан (жуфт соатларда, сўнгги сеанс 21.30 да). Лисув номили (тоқ соатларда).

«ОНА МУҲАББАТИ» — ВЛКСМ 30 йиллиги (17, 20.00), Ўзбекистон ССР 25 йиллиги (16, 18.30, 21.00, Восток (16, 21.00), Восток (16, 18.30, 21.00), Хива (21.15).

«СУДЛАНУВЧИ» — Москва (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.40 да).

«ТАБИ» — Санъат саройи (кичик зал, 17, 20.35).

«КАТТА САЙР» — Москва (16, 18.30, 20.45).

«БҲРИ УЯСИ» (Ўзбек тилида) — Нукус (16, 18.30, 20.45).

21 СЕНТЯБРДА

БАДИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҒАРОЙИБ МУЎЖИЗА» — Санъат саройи (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.40 да; телефон 44-21-34, 44-21-44).

«СОҚЧИ» — Тинчлик (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.45 да).

«ОЧИНГ, ПОЛИЦИЯ» — Қозғонистон (жуфт соатларда), Ватан (жуфт соатларда, сўнгги сеанс 12.30 да). Лисув номили (тоқ соатларда).

«ОНА МУҲАББАТИ» — ВЛКСМ 30 йиллиги (11, 17, 20.00), Ўзбекистон ССР 25 йиллиги (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), Восток (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), Хива (21.15).

«СУДЛАНУВЧИ» — Москва (тоқ соатларда, сўнгги сеанс 20.40 да).

«ТАБИ» — Санъат саройи (кичик зал, 12, 14.30, 17, 20.30).

«КАТТА САЙР» — Москва (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

«БҲРИ УЯСИ» (Ўзбек тилида) — Нукус (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Тошкентда биринчи марта «ИРТИҚ» ҲАЙВОНЛАР аттракционининг гастроллари (20/IX да 16, 19.00 да; 21/IX да 13, 16, 19.00 да).

МУЗИКА ШАЙДОЛАРИГА АТАЛГАН!

25-26 сентябрда

БИЛИМЛАР УИДА (Киров кўчаси, 24-уй)

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ГРАМПЛАСТИКАЛАРИ

САВДО-ҚУРГАЗМАСИ

ЎТКАЗИЛАДИ

Қўрғазмани «Мелодия» Бутуниттифоқ фирмасининг Ўзбекистон грампластикалар уйи ўтказмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ГРАМ-ПЛАСТИКАЛАР УИ.

«Союзторгреблама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги.

Қашқадарё области, Чирчиқ районидида А. Умарий номидаги 47-ўрта мактаб томонидан Алломова Аваз Бабақуллов номида берилган 449932 номерли йўқолган

ЎРТА МАЎЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳри, Чилонзор районидида 131-ўрта мактаб томонидан Поляков Одижон Комилжонвич номида берилган 559580 номерли йўқолган

ЎРТА МАЎЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

реклама ЭЪЛОНЛАР реклама

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

20-28 СЕНТЯБРЬ КУНЛАРИ
МОСКВА ДАВЛАТ МУЗ УСТИДА
БАЛЕТНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Жаҳон, Европа ва Олимпиада чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери

Марина ЧЕРКАСОВА

РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар

Владимир ЛУЗИН ва Зофир ШОКИРОВ

уч карра СССР чемпиони

Людмила БАКУНИНА

икки карра СССР чемпиони, Европа биринчилигининг

бронза медали совриндори Татьяна ВОЙТЮК ва бошқалар қатнашади.

Постановкачи — СССР халқ артисти, СССР давлат

мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Михаил ГОДЕНКО.

Бош дирижёр — Носиф ПИЧХАДЗЕ.

Томошалар — 19, 22, 23, 24, 25, 26 сентябрь соат

20.00 да; 20, 21, 27, 28 сентябрь соат 17.00 ва 20.00 да

бошлашади.

БИЛЕТЛАР «ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИ

ВА «ЎЗБЕККОНЦЕРТ» КАССАЛАРИДА, ҲАМДА

РАЙОН КАССАЛАРИДА СОТИЛМОҚДА.

Ҳурматли Тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари!

ТОШКЕНТ

РЕСПУБЛИКА

ОТЧОПАРИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ ИРИК ОТ СПОРТИ
МАРКАЗИ ХИСОБЛАНАДИ.

СИЗЛАРИ
21, 28, СЕНТЯБРЬ, 5, 12, ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ
СОАТ 11.00 ДА БЎЛАДИГАН МУСОБАҚАЛАРНИ

ТОМОША ҚИЛИШГА

ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

МУСОБАҚАЛАР ПРОГРАММАСИ:

АНЪАНАВИЙ ВА БОШҚА СОВРИНЛАР УЧУН ПОЙГА
МуСОБАҚАЛАРДА Ўзбекистон ССР, Қозғонистон ССР ва

РСФСР қолхоз-совхозлари от заводларининг энг яхши

тузлорлари қатнашади.

ОТ СПОРТИ ЛОТЕРЕЯСИ ҲИНАЛАДИ

Бир пойгада иштирок этувчи билетнинг баҳоси — 1 сўм.

ХАВАСОРО ЧАВАНДОЗЛАР УЧУН ПРОКАТ

ПУНКТНИ ИШЛАЙДИ.

Прокат пункти йил бўйи (душанбадан ташқари) хизмат

тингизда.

Қорхоналар, олий ва ўрта ўқув юрлари ҳамда муассасаларнинг

раҳбарлари билан шартномалар тузади.

Йўргани бир соатга прокатта олиш баҳоси 3 сўм.

ЭНГ ШОДИЕНА ВА ТАНАТАЛИ КУНИНГИЗДА 4

ЎРИНЛИ УЧ ОТ ҚЎШИЛГАН РУС АРАВАСИДА САЙР

ҚИЛИШНИ ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

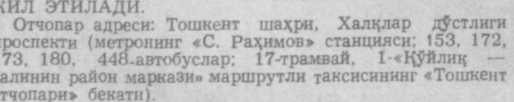
Бир соатга 20 сўм ҳақ туланади.

Ўринали фойтовда бир соат сайр қилиш баҳоси — 10 сўм.

Энг кичиктой меҳмонлар учун болалар фойтовини тавсия

этамиз.

Билет баҳоси 30 тийин.

ОТЧОПАРДАГИ «БЕГА» РЕСТОРАНИ СОАТ 12 ДАН

23.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ; таваффу соат 17 дан 18.00 гача.

Прокат соат 10 дан 18.00 гача очил.

ОТЧОПАР ТЕРРИТОРИЯСИДА ЯНШАНБА КУН-

ЛАРИ СОАТ 12.00 ГАЧА САНОАТ ЯРМАКАСИ ТАШ-

КИЛ ЭТИЛАДИ.

Отолар адреси: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги

проспекти (метронинг «С. Раҳимов» станцияси; 153, 172,

173, 180, 448-автотуслар; 17-трамвай, 1-«Қўйлиқ» —

Калинин район маркази маршрутли таксисининг «Тошкент

отчопари» бекати).

Телефонлар: 76-76-28, 76-75-47.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ

КОНТОРАСИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОЯ

КОМИТЕТИНИНГ КИНОЛАШТИРИШ

БОШҚАРМАСИ

Тошкент шаҳри кинотеатрлари экранларига

«ФУЭТЕ»

ЯНГИ БАДИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРДИ

Сценарий муаллифлари — Б. ЕРМОЛАЕВ, С. КУЛИШ.

Режиссёрлар — Б. ЕРМОЛАЕВ, В. ВАСИЛЬЕВ.

Бош ролларда: Е. МАКСИМОВА, В. ВАСИЛЬЕВ ва

бошқалар.

Бу фильм совет актрисаси энг яхши хислатларини ўн-

да мужассамлаштирган иқтидорли балеринанинг тақдири

ҳақида ҳикоя қилади.

«ЛЕНФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИНИНГ МА-

СУЛОТИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ

ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ

БОШҚАРМАСИНИНГ

ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

56-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ип йиғирувчилар, тикувчилар, калава ўривчилар, ип

пишитувчилар, тикув ва йиғирув машиналари бўйича

мастер ёрдамчилари, слесарь-сантехниклар, слесарь-ре-

монтчилар, бўёқчилар.

Ўқиш муддати 1 йил ва 3 йил.

Билим юртига 8-10 синф ҳажмида маълумотли 15

ёш ва ундан катта бўлган йигит ва қизлар. Совет Армия-

си сафида хизмат муддатини тутатган ёшлар қабул қи-

линади.

Ўқиниш 3 йиллик муддатда қабул қилинганлар кийим-

кечак, 3 маҳал овқат ва иш кийими билан таъминланади-

лар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида 50 процент маош

берилади.

Ўрта маълумотга эга бўлган ўқувчиларга 30 сўм ст-

пендия берилади ва қорхона кўшимча 40 сўм тўлайди.

Областан келган ўқувчилар ётоқхона билан таъминла-

нади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқиниш аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга ўр-

та ва олий ўқув юрларига кириб ўқиниш давом эттириш-

лари учун йўлланма берилади.

Билим юрти қошида пуллик автомобиль ҳайдаш курс-

лари мавжуд.

Билим юртида спорт базаси ва ҳар хил тўғарақлар иш-

лайди.

ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН КЕ-

ЙИН БОШЛАНАДИ.

Ўқинишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: ту-

гилганлик тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълу-

моти ҳақидаги ҳужжат, боғлиги тўғрисидаги гувоҳнома,

турар жойдан справка, 6 дан 3х4 см. ҳажмидаги фо-

тосурат, ариза, таржиман ҳол.